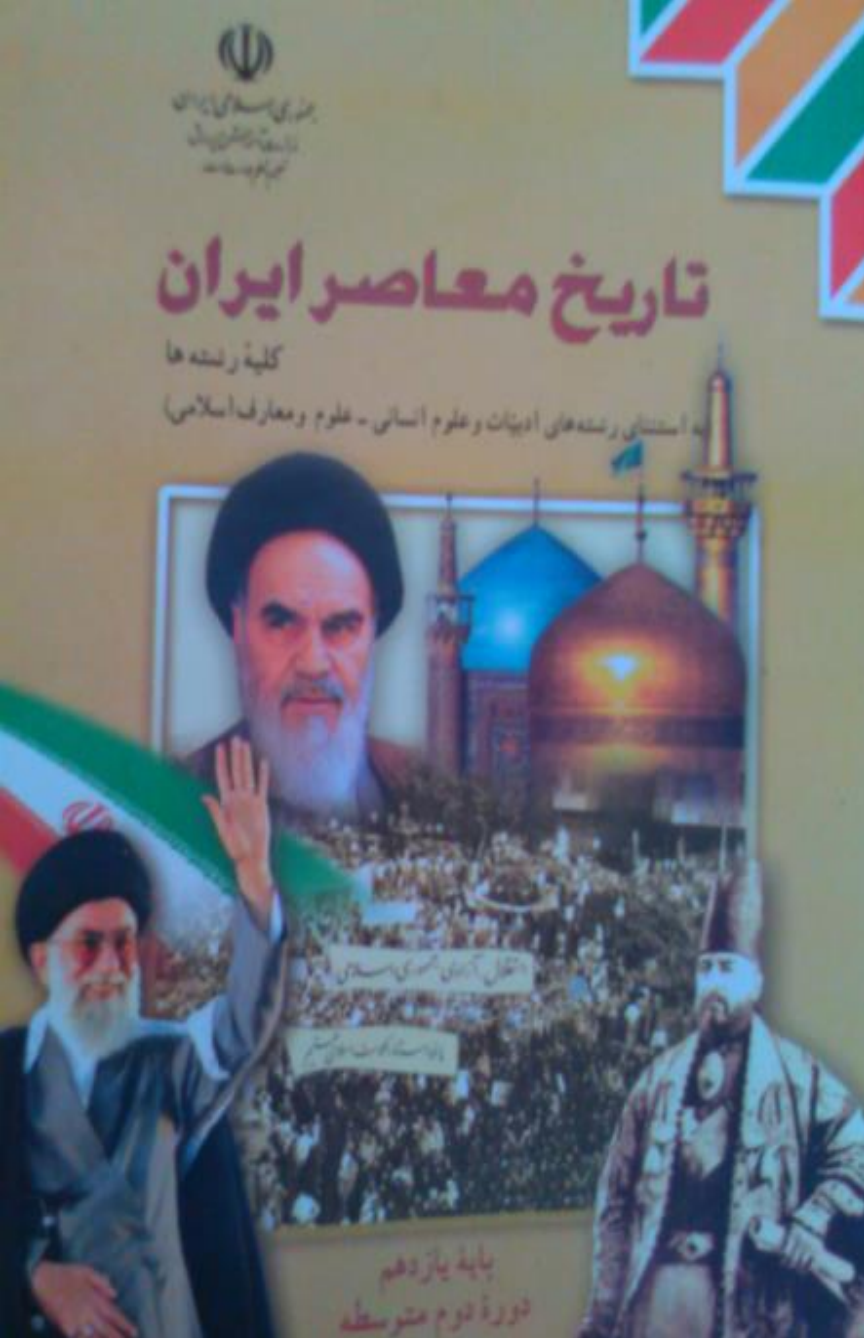

درس هجدهم

قیام 15 خرداد 1342

همان طور که در درس پیشین خواندید رژیم پهلوی،
برای اجرای سیاست های آمریکا دست به فراندوم
انقلاب سفید زد که باعث اعتراض علماء و مردم شد،
زیرا اجرای سیاست های آمریکا، علاوه بر گسترش
وابستگی کشور و نابودی بنیادهای اقتصادی،
منجر به اسلام زدایی نیز می شد.

حمله به فیضیه

بانزدیک شدن نوروز ۱۳۴۲، امام خمینی، در اعتراض به سیاست های

رژیم پهلوی، اعلام **عزای عمومی** کرد، دیگر مراجع و علما نیز،

از او پیروی کردند. **دوم فروردین ماه**، در جریان برگزاری مراسم

عزاداری شهادت حضرت امام صادق (ع)، نیروهای ساواک

و کماندوهای "شاه"، در لباس غیر نظامی به مدرسه ی فیضیه قم

حمله کردند و عده ای از روحانیان را به شهادت رساندند
و یازخمی کردند.

آنان درهای حجره ها را شکستند و قرآن هارا
پاره کردند و به بیرون ریختند.

حتی به مجروحان بستری شده ی این ماجرا
در بیمارستان قم نیز حمله بردند و آنها را در
بیمارستان، دستگیر کردند.

أنا لله وإنا إليه راجعون

استادان حاکمه ایران با استکبار مقدس اسلام یخچال کردند و با استکبار مسلمانان در آن قصد ساختن دژ برای توطئه علیه ایران را شروع کردند. این خلاف شرع و تقاضای اسلامی است و بعد از آنجا که دولت را تشکیل دادند ایران را سرانجام دادند.

در جوابت مستطافه دهی، گفتی این حد است از آن دوری جانید با دست خوب شروع نمی کند و از این جامعه منسب می آید. میگویم تا منظره ای که بر افکار آدمیست از آن دور پیش است. آگاه کنیم من بدستگاه جاریه اعلام خطر می کنم من بعد از آن تعالی از انقلاب سیاه و انقلاب از پلین نگران هستم.

استقامت و پایداری را سوره نهد که برای خدمت آفریننده حق است. هر چه در این سوره از صفات و اوصاف الهی یاد شده است، در سوره نهد نیز آمده است. در سوره نهد، هر چه از صفات الهی یاد شده است، در سوره نهد نیز آمده است. در سوره نهد، هر چه از صفات الهی یاد شده است، در سوره نهد نیز آمده است.

[illegible]

تحریم عید و اعلام عزای عمومی از سوی امام

حملہ بہ مدرسہ فیضیہ

همزمان با این فاجعه، به مدرسه ی طالبیه ی تبریز
نیز حمله شد و چند تن در این حادثه مجروح و شهید شدند.

هدف رژیم، ازیورش بردن به مدرسه ی فیضیه

ایجاد ارباب و وحشت بود.

واکنش امام نسبت به حمله رژیم به مدرسه فیضیه

امام خمینی، طی اعلامیه ای اظهارداشت:
« ناراحت نشوید. مضطرب نگردید و ترس و هراس را از
خود دور کنید.

دستگاه حاکمه با ارتکاب این جنایت، خود را رسوا و مفتضح
ساخت و ماهیت خود را به خوبی نشان داد... ما پیروز شدیم. ما
از خدا خواستیم که این دستگاه ماهیت خود را بروز دهد و
خود را رسوا کند. »

پیامدهای حادثه خونین فیضیه

برخلاف انتظار رژیم مبارزه راجدی و آشکارتر کرد.

روحانیون تهران، قم، مشهد، اصفهان، شیراز و برخی دیگر از شهرستان ها به منظور ابراز همدردی و پشتیبانی از حوزه علمیه قم به مدت یک هفته دست به اعتصاب زدند و از رفتن به مساجد و اقامه ی نماز جماعت خودداری کردند.

امام خمینی در اعلامیه ی معروف خود،

شاه دوستی را با غارت گری، جنایت و تجاوز به احکام اسلام
مساوی دانست و به نام ملت، نخست وزیر را استیضاح کرد و
فرمودند:

« من اکنون قلب خود را برای سرنیزه های مأمورین شما
حاضر کرده ام.»

رهبری نهضت همچنین اظهار حقایق را به هر قیمتی واجب

و تقیه را حرام کرد.

قیام ۱۵ خرداد

در عصر عاشورای سال ۱۳۸۳ق / مطابق با سیزدهم خرداد ۱۳۴۲،
امام خمینی به مدرسه ی فیضیه قم رفت، تادرباره ی مسائل سیاسی
روز، به ایراد سخن پردازد. گزارش مأمور ویژه ساواک که در محل
حضور داشته، در این باره ، گستردگی اعتراض مردمی و حمایت از امام
خمینی را به خوبی نشان می دهد.

گزارش مأمور ویژه ساواک درباره گستردگی اعتراض مردمی و حمایت از امام در روز عاشورای سال ۴۲

وی می نویسد:
در تاریخ قم چنین جمعیتی دیده نشده است.
خمینی رامثل امام وارد کردند و تمام
جمعیت آن چنان صلوات فرستاد که تا دو کیلومتر صدای
آن هاشنیده می شد.

سخنرانی امام در روز
عاشورای سال ۴۲

یک روز پس از این سخنرانی، در بامداد چهاردهم خرداد، امام خمینی در خانه ی خود دستگیر و به تهران منتقل شد.

همزمان، چند تن از دیگر علمای شهرستانها نیز دستگیر و زندانی شدند و با انعکاس خبر دستگیری امام خمینی، در پانزدهم خرداد موجی از اعتراض مردمی در قم به پا خاست.

به دنبال آن در تهران و شهرستان های ورامین، مشهد، قزوین، کاشان، شیراز، تبریز، و اصفهان و چند شهر دیگر نیز، تظاهرات اعتراض آمیز به راه افتاد.

قیام ۱۵ خرداد

اسدالله علم؛ نخست وزیر، به فرمان شاه،
دستورکشتاری رحمانه ی مردم را صادر کرد.

در تهران وقم دامنه ی تظاهرات بسیار گسترده بود. به همین
سبب با اعلام حکومت نظامی، تانک ها و مسلسل های سنگین
به خیابان آمدند. در قم هواپیماهای نظامی، برفراز شهر به
پرواز درآمدند. حضور زنان در تظاهرات اعتراض آمیز قم
چشمگیر بود.

آیت الله مرعشی نجفی

مردم خواستار آزادی
امام خمینی بودند.

آیت الله مرعشی نجفی به
میان تظاهرکنندگان رفت
واعلام کرد:

«نخواهیم گذاشت آسیبی به
خمینی عزیزمان برسد»

در تهران، بازار تعطیل شد. مردم به سوی خیابانها
سرازیر شدند. دانشجویان دانشگاه تهران با شنیدن خبر دستگیری
امام خمینی بلافاصله کلاس ها را تعطیل کردند و با شعار
مرگ بردیکتاتور، خواستار آزادی امام خمینی شدند که با نیروهای
انتظامی مواجه شدند.

در جنوب شهر تهران دسته ای از تظاهرکنندگان به سمت
ایستگاه رادیو حرکت کردند.

با ورود گارد شاهنشاهی، قتل عام صدها
نفر از مردم آغاز شد. اسدالله علم، نخست وزیر
، درباره ی کشتار مردم در ۱۵ خرداد اعتراف
می کند که شاه نه تنها دستور تیراندازی داد بلکه
از قتل عام پشتیبانی کرد.

شاه بعدها اعلام کرد که از بابت دستور تیراندازی
در ۱۵ خرداد ابداً متأسف نیست .

دلایل سرکوب تظاهر کنندگان در قیام ۱۵ خرداد

نبود برنامه برای تظاهرات

خودجوش بودن حرکت اعتراض آمیز مردم (بدون سازماندهی)

به گفته ی ارتشبدفردوست، یکی از نزدیکترین مشاوران امنیتی شاه، آن روزاگر تظاهر کنندگان، تظاهرات خود را ادامه می دادند، قطعاً شاه از کشور می گریخت.

پس از سرکوب و کشتار مردم در قیام ۱۵ خرداد،
موج دستگیری ها و تبعیدها در سراسر کشور
آغاز شد و یاران امام خمینی یکی پس از دیگری روانه ی زندان
و تبعید شدند و جوانمردانی
چون **طیب حاج رضایی** و **حاج اسماعیل رضایی** که پیشتر از تظاهرات مردم
جنوب تهران، در ۱۵ خرداد بودند، پس از دستگیری و شکنجه های شدید
تیرباران شدند.

با خاموش کردن شعله های قیام ۱۵ خرداد
و درهم شکستن قیام عشایر فارس و اعدام سران آن ها
که به پشتیبانی از نهضت امام خمینی و روحانیت
بر خاستند، احساس موفقیت در انجام اصلاحات مورد نظر آمریکا
در محمد رضا شاه آشکار تر شد.

حاج طیب رضایی

حاج اسماعیل رضایی

قیام پانزده خرداد دارای ابعاد ضد استعماری بود که توانست به طور فراگیری توده های مختلف مردم را در صحنه ی مبارزه علیه رژیم دست نشانده ی پهلوی بسیج کند و به دلیل اعتقاد راسخ امام خمینی به حمایت از اسلام راستین که از سیاست جدانیست، بذرفرهنگ مبارزه به عنوان یک تکلیف الهی در جامعه کاشته شد که ثمرات آن در پیروزی انقلاب اسلامی به بار نشست.

از دیگر پیامدهای ۱۵ خرداد،

افزایش رشد سیاسی در میان حوضه های علمیه و روحانیت
و گرایش بیش تر روشنفکران و دانشگاہیان به ارزش های
اسلامی به عنوان برافروزنده ی مشعل مبارزات سیاسی بود
و در جهانی که لیبرالیسم غربی و مارکسیسم شرقی کارآیی
خود را در رهایی کشورهای تحت ستم از سلطه ی استبداد و
استعمار از دست داده بودند،
پیوستگی دین و سیاست ظهور کرد.

قیام پانزده خرداد نقطه ی عطف مهمی در جنبش های تاریخ
معاصر ایران و جهان اسلام به شمار می رود
که شکل جدیدی از مبارزه را عرضه و آزمایش کرد و تجربه ی
گرانقدری بود که توانست بارهبری امام خمینی مبارزه ی
ملت ایران را تا دستیابی به پیروزی
در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تداوم و ثمر بخشد.

بابر کناری اسدالله علم از نخست وزیری و روی کار آمدن
حسنعلی منصور، نسل جدیدی از سیاستمداران، قدرت رابه
دست گرفتند. آن ها برخلاف پیشینیان خود، بیش از انگلستان
، موافق و همسو با سیاست های آمریکا بودند. دخالت
آمریکا در روی کار آمدن منصور موجب نگرانی دولت مردان
حامی سیاست های انگلیس در ایران شد.

حسنعلی منصور

منصور پس از دستیابی به قدرت،

به تغییرات گسترده در عرصه ی مدیران کشور

دست زد. دولت منصور برای انجام سیاست هایش نیاز به

آرامش داشت. شاه با هدف جلب رضایت امام خمینی

و ترس از رویارویی با قیامی دیگر، در هفدهم فروردین ۱۳۴۳،

ایشان را آزاد کرد. اما امام خمینی همچنان بر استمرار مبارزه

پافشاری کرد.

باافزایش حضور آمریکایی ها و مستشاران و نظامیان آنها
در ایران، دولت حسنعلی منصور، ضمن تقدیم لایحه ای به
مجلس شورا که قبلاً در دولت علم تنظیم و تصویب شده بود،
برای مستشاران و نظامیان آمریکایی و خدمتکاران آن ها،
درخواست مصونیت قضایی کرد.

در جلسه ی نیمه شب بیست و یکم مهر ۱۳۴۳،

باتطمع و تهدید نمایندگان، بی سروصدا،

این لایحه تصویب شد.

به دنبال تصویب این لایحه، آمریکایی ها اعطای وام

دویست میلیون دلاری به ایران را برای

خرید اسلحه به تصویب رساند.

امام خمینی که از طریق یکی از کارمندان دبیرخانه ی مجلس
در جریان تصویب لایحه ی کاپیتولاسیون قرار گرفته بود،
طی یک سخنرانی بسیار مهیج که به قول یکی از محققان
آمریکایی « انقلابی ترین تقریر سیاسی یکصد سال اخیر
ایران » بود، به شدت آمریکا، اسرائیل و شاه
را مورد حمله قرار داد .

به دنبال اعتراض شدید و تند امام خمینی به تصویب
لایحه ی کاپیتولاسیون، رژیم با برقراری حکومت نظامی
در تهران و قم، در نیمه شب **سیزدهم آبان ماه ۱۳۴۳**،
امام خمینی را در خانه ی مسکونی اش
دستگیر و به ترکیه تبعید کرد.

دستگیری و تبعید امام به ترکیه

امام خمینی علاوه برواکنش مردم ایران که با اعتراض واعتصاب همراه بود، دارای بازتاب جهانی و واکنش شخصیت های علمی و سیاسی ودانشجویان ایرانی خارج از کشوربود.

مدتی پس از تبعید امام خمینی و تحمیل فضای خفقان، یکی از اعضای هیئت های مؤتلفه ی اسلامی به نام **محمد بخارایی** ، حسنعلی منصور را به جرم خیانت به کشور، در جلوی مجلس شورای ملی ، ترور کرد که البته بعداً دستگیرشد و به همراه سه نفر دیگر از اعضای آن گروه تیرباران شدند و به شهادت رسیدند.

محمد بخارایی، عامل ترور حسنعلی منصور

عاملین ترور حسنعلی منصور

حسنعلی منصور و امیر عباس هویدا

پس از منصور،
امیر عباس هویدا
به نخست وزیری
منصوب شد.